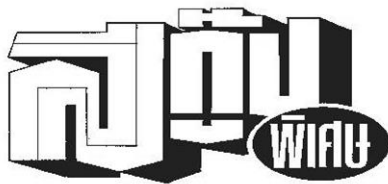

มมส.สานประเพณีฮีดเดือน 4 เรียนรู้การทำดอกโน รุงไผ่แมงมุม และเครื่องครุภัณฑ์ ในพิธีกรรมบุญพะเหวด

ที่ พิพิธภัณฑสถานอิสานมหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายสถิตย์ แจกมารองผู้อำนวยการฝ่ายบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมสถาบันวิจัยศิลปและวัฒนธรรมอิสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นำคณาจารย์ บุคลากร นิสิต เข้าร่วมอบรมและฝึกปฏิบัติการการทำดอกโนการทำรุงไผ่แมงมุม รุงไผ่ห่ม และเครื่องครุภัณฑ์ ในพิธีกรรมบุญพะเหวดซึ่งเป็น 1 ในพิธีฮีด ฮิดสิบสองคลองสิบสี่โดยฮิดเดือน 4 คือประเพณีบุญพะเหวด เทศน์มหาชาติ ซึ่งก็จะมีพิธีกรรม การเตรียมของในงานมากมาย โดยเฉพาะการทำรุงไผ่

แมงมุม รุงไผ่ห่ม(รุงกระดาด) และการทำดอกโนซึ่งเป็นสิ่งของที่จะต้องมามีไว้ประดับในพิธีกรรมบุญพะเหวด โดยเฉพาะการทำดอกโน ที่นับวันจะหาคนสืบสานได้ยาก เนื่องจากมีขั้นตอนการทำที่ยาก ต้องใช้แรงและความอดทนในการทำ

โดยนายภูวดล อยู่ปาน นักวิชาการศึกษา สถาบันวิจัยศิลปและวัฒนธรรมอิสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กล่าวว่า บุญพะเหวด บุญพระเวส หรือบุญมหาชาติ เป็นบุญประจำเดือนสี่ตามฮิดสิบสองบุญใหญ่ประจำปีของท้องถิ่น การจัดงานบุญพะเหวด จะนิยมจัดในช่วงเดือน 3-4 หรือราวเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ใช้เวลาในการจัดงานราว 3 วัน หมู่บ้านหรือ

ชุมชนใดจะจัดงานบุญนี้ ก็จะมีการบอกกล่าวพี่น้อง หรือหมู่บ้านใกล้เคียงให้มาช่วยและร่วมบุญกันทำให้เกิดสายสัมพันธ์และความสามัคคีกัน โดยทางมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ก็ได้จัดกิจกรรมอบรมและฝึกปฏิบัติการการทำดอกโน รุงไผ่แมงมุม รุงไผ่ห่ม หรือรุงกระดาดเพื่อเตรียมไว้ประดับในงานบุญพะเหวดที่มหาวิทยาลัยกำลังจะจัดขึ้น มีอาจารย์ บุคลากร และนิสิตที่สนใจอยากจะสืบสานประเพณีและอยากที่จะเรียนรู้การทำดอกโนการทำรุงไผ่แมงมุม รุงไผ่ห่ม มาร่วมอบรม ก่อนจะแยกย้ายไปยังฐานต่างๆ ที่สนใจ เพื่อฝึกปฏิบัติจริงและจากผลงานที่ได้ มาร่วมประดับในงานบุญพะเหวด

สำหรับการการทำดอกโน หรือ

ดอกโน สมัยก่อนนิยมเอาลำต้น
 ของต้นดอกโนมาทำ แต่การอบรม
 ในวันนี้ ทำจากกิ่งต้นหม่อน ซึ่งมี
 ความเหนียว แต่เนื้อไม่แข็ง วิธี
 การทำคือต้องปอกเปลือกไม้ออก
 ให้เห็นสีขาวๆ ใช้มีดดอก บวก
 กับแรงมือ กดคมฝานให้เป็นริ้ว
 ไล่ระดับให้เป็นวงกลม เป็นชั้นๆ
 พอเป็นดอก ก็ใช้มีดดอกตัดไม้ออก
 ให้เป็นดอก โคนดอกโนใช้ประดับ
 ในงาน ตกแต่งธรรมศาสตร์สำหรับให้
 พระสงฆ์ขึ้นไปนั่งเทศน์กัณฑ์ต่างๆ
 ซึ่งนับวันสิ่งเหล่านี้จะเลือนหายไป
 เนื่องจากวิธีการทำค่อนข้างยาก และ
 ไม่ค่อยมีการถ่ายทอดเทคนิคการ
 ทำ สำหรับการทำธงได้ไหม และธง
 ไยแมงมุม จะง่ายกว่า โดยธงได้ไหม
 เป็นงานประดิษฐ์ที่เกิดจากการตัด
 กระดาษแก้วสี ใช้กรรไกรตัดสลั
 กันเป็นลายพื้นปลา แล้วคลี่ออก
 และจับหางจะเกิดเป็นพวงกระดาษ
 สวยงาม นำไปผูกติดกับคันไม้ไผ่
 หรือแขวนในงาน และการอบรมการ
 ทำธงไยแมงมุม เป็นธงที่ทำจากเส้น
 ด้าย ผูกโยงกันคล้ายไยแมงมุมใช้
 แขวนโดยรอบในงานพิธีกรรม ซึ่งทั้ง
 ธงไยแมงมุมและธงได้ไหม จะมีความ
 เชื่อว่าเป็นการดักจับสิ่งชั่วร้ายไม่ให้
 เข้ามาในพิธีกรรมบุญพระเวศ ส่วน
 สีเส้นต่างไปของธง ก็เพื่อให้ผู้เข้า
 ร่วมงานเจริญหูเจริญตา มีความตื่น
 ตั้ว ไม่่วงง่วงหาทานอน ระหว่าง
 อยู่ในพิธี

ด้านนางสาวเพ็ญภา
 ธิ์โรจน์จรรยาภิจ นิสิตคณะการท่อง
 เที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม ที่ได้มาร่วมการฝึก
 อบรมการทำดอกโนในวันนี้ กล่าวว่า
 เป็นครั้งแรกที่ได้มีโอกาสมาเรียนรู้
 และฝึกปฏิบัติการทำต้นดอกโน ใน
 งานบุญพระเวศที่ทางมหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม จัดขึ้น รู้สึกว่ามีขั้นตอน
 การทำที่ยากและใช้ทักษะความ
 ชำนาญเพื่อที่จะทำให้ดอกโนออก
 มาสวยงามตามที่อาจารย์วิทยากร
 ได้สอน และถ้าไม่ได้มาร่วมงานก็จะ
 ไม่รู้เลยว่าใช้วัสดุอะไรทำ ทำอย่างไร
 และไม่รู้ว่าจะไปหาเรียนเรื่องนี้ได้
 ที่ไหน จึงถือเป็นประสบการณ์ที่ดี
 ที่หาไม่ได้ในห้องเรียน

ยุทธนา โชติชูตระกูล